

İSLÂM TARİHİNDEN YAPRAKLAR (46) : TAHKÎM OLAYI

(...dünden devam)

Alî Sıffîn'den dönünce adamlarından bir cemaat "Hüküm vermek Allah'a aittir. Allah'ın hükmü karşısında insanlar hüküm veremezler." Gerekçesiyle Alî'den ayrıldılar.

Hakemler Ezruh'ta toplandılar. Tarafsız olan Muğîre bn Şu'be de adamlarıyla beraber onların yanına geldi. Hakemler, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'a ve Zübeyr'in oğlu Abdullah'a, yanına epey adam olarak gelmeleri için haber gönderdiler. Muaviye de Şamlılarla birlikte geldi. Ama Alî ve Iraklılar gelmediler. Muğîre, Kureyş'in ileri gelenlerine dedi ki:

□ Ne dersiniz acaba hakemler bir adam üzerine anlaşabilecekler mi?

Kureyşin bilgin ve saygınları:

□ Biz bunların bir isim üzerinde anlaşabileceklerini sanmıyoruz, dediler.

□ Vallahi ben, kendi aralarında yalnız kaldıkları sırada onlara bir adamı önereceğim, diyen Mugîre, hakemler yalnız başına toplantıya başlamalarından önce Amr bn Âs'a gitti:

□ Ey Ebu Abdillâh, dedi, sana soracağım soruya cevap ver: "Sen tarafsız kalmış olan bizler hakkında ne düşünüyorsun? Biz her iki tarafın görüşünün doğruluğundan kuşku duyuyoruz. Onun için acele etmeyip gerçeğin ortaya çıkmasını ve ümmetin tekrar söz birliği etmesini beklemeyi yeğliyoruz."

Amr cevaben şöyle dedi:

□ Ey tarafsızlar cemaati, ben sizi, iyilerin halefi, kötülerin önderi görüyorum.

Bir şey demeyen Muğîre bu kez Ebu Musa'ya gitti. Amr'a yönelttiği soruyu ona da yöneltti. Ebu Musa şöyle dedi:

□ Ben sizin en doğru görüşte olduğunuzu sanıyorum. İki tarafın dışında kalan Müslümanlar sizin aranızdadır.

Başka bir şey demeyen Muğîre çıktı, Kureyşlilerin yanına gelip:

□ Bu hakemler asla bir görüşte anlaşamazlar, dedi.

Hakemler konuyu görüşmek üzere toplandıkları zaman Amr bn Âs dedi ki:

□ Ey Ebu Musa, ben önce senin hükmünü açıklamamı istiyorum. Sana göre haklı ve haksız kim ise halka açıkla.

Ebu Musa: □ Kim sözünde durdu, buraya geldi, kim sözde durmayıp gelmedi? Diye sordu.

Amr: □ Bilmiyor musun Muaviye Şamlılarla beraber sözleştikleri yere geldi.

Ebu Musa: □ Evet, öyle dedi.

Amr: □ Öyle ise bunu (yani Muaviye'nin sözünde durup geldiğini, Alî'nin gelmediğini) yaz, dedi.

Ebu Musa da öyle yazınca Amr dedi ki:

□ Sen eğer bu ümmetin başına geçecek bir adam biliyorsan bana söyle. Eğer uygun bulursam ben de senin görüşünü kabul ederim. Yoksa senin benim görüşüme uyman gerekir.

Ebu Musa kızarak:

□ Sana Muaviye bn Ebu Süfyan'ın ismini mi öneriyim, dedi.

Hakemler birbirine kızıp söverek toplantıyı bırakıp halkın önüne çıktılar. Ebu Musa halka:

□ Ben Amr'ı yüce Allah'ın: *“Onlara şu adamın haberini de oku: Kendisine âyetlerimizi verdik de onlardan sıyrıldı, çıktı...”* (A'raf: 177) âyetinde belirttiği gibi buldum, dedi.

Önce söylediğimiz gibi hakemlerin vazifesi Halife atmak veya tayin etmek değil, Hz. Osman'ın kan davasıyla ilgili bir uzlaşmaya varmaktır. Bu bakımdan Ebu Musa ile Amr'ın Ali'yi hilâfetten atıp yerine başka birini atamaya karar verdikleri şeklindeki anlatımların zamanla uydurulduğu kanaati ağır basmaktadır. Sonuç itibarıyla Hakem olayında bir anlaşmaya varılamamış ve delegeler dağılmıştı. Zaten Hz. Alî de Kûfe'den tahkim yerine gelmemişti.

(devamı yarın..)